

СОЦИАЛДЫК ЧӨЙРӨНҮН КЫЗМАТКЕРЛЕРИНИН РЕСПУБЛИКАЛЫК ЖЫЙЫНЫ

БИЛИМ ЖАНА ИЛИМ – ӨНҮГҮҮНҮН БАШАТЫ

Мектепке чейинки билим берүү деңгээлинде АДАМДЫК ПОЦЕНЦИАЛДЫ ӨНҮКТҮРҮҮ:

Адамдык потенциалды өнүктүрүү баланын эрте өнүгүүсүнөн, бала бакчадан башталат. Педагогикалык илимде 3 жаштан кийин кеч болуп калары белгиленет. Демек, эрте өнүктүрүү да билим берүүнүн артыкчылыгы болушу керек. Бала бакчанын бүтүрүүчүсүнүн модели кандай болушу керек? Бала кайсы көндүмдөргө, кайсы негизги баалуулуктарга ээ болушу зарыл?

Эң негизгиси – ал бала бакчаны аяктаганда мектепке даяр болушу керек. Мындан тышкары, албетте, бала бакчада билимге кызыккан, Мекенин, ата-энесин сүйгөн, эне тилинде жана экинчи тилде баарлаша алган, шыктануу менен ойногон, сүрөт тарткан, ырдаган, башка элдердин тилине, каада-салттарына позитивдүү көз карашта болгон балдар тарбияланышы керек.

Мектептеги билим берүү деңгээлинде АДАМДЫК ПОТЕНЦИАЛДЫ ӨНҮКТҮРҮҮ:

Мектепте адамдык потенциалды өнүктүрүү уланат. Мектеп бүтүрүүчүсүнүн модели, албетте, бала бакчадан дагы кеңири. Бул моделдин эки багытта: илимий жана руханий өнүгүүсүн каалайбыз.

Кыргызстандын мектеп бүтүрүүчүсү демилгеленген жаңы долбоордо 12 жылдык мектепти аяктагандыгы тууралуу мамлекет тарабынан таанылган аттестатка жана жумушчу кесиптер боюнча бир нече сертификатка ээ болот. Биз STEAM предметтерине басым жасайбыз. Булар – табигый илимдер, технология, инженерия, математика жана искусство. Башкача айтканда, логикалык, математикалык ой жүгүртүүсү өнүккөн, ойлоп тапкыч, изилдөөчү жана маалыматтык технологияларды активдүү колдонгон окуучуну калыптандырабыз. Дал ушундай окуучулар планетанын жакынкы ондогон жылдардагы өнүгүүсүн аныкташат. Биздин бүтүрүүчүбүз жарым кесиптик деңгээлде, жок дегенде, спорттун жана искусствонун бир түрүнүн чебери болот.

КЕСИПТИК БИЛИМ БЕРҮҮНҮН БҮТҮРҮҮЧҮСҮНҮН МОДЕЛИ:

Кесиптик билим берүү мекемелеринин – кесиптик лицейдин, колледждин же университеттин бүтүрүүчүсү жумушка даяр жана эмгек рыногуна ыңгайлашкан адис болушу шарт. Ал – маалыматтык технологияларды жогорку деңгээлде колдоно билген, кесиптердин комплексине ээ болгон, ошондой эле үч тилди кесиптик ишмердигинде колдоно алган, ал эми тарыхты, маданиятты жана динди аналитикалык көз караш менен аңдай билген бүтүрүүчү. Биз сиздерге адам төрөлгөндөн баштап 24 жашка чейинки өмүр жолундагы бүтүрүүчүнүн 3 моделин көрсөттүк. Дал ушул мезгилде билим берүү системасы адамдын өнүгүүсүнө салым кошуп, адамдын келечегин калыптандырат.

БАШКАРУУНУ МОДЕРНИЗАЦИЯЛОО:

Сапаттуу билим берүү системасын түзүү үчүн билим берүүнү башкаруу системасын модернизациялоо керек. Ошондуктан башкаруунун жаңы схемасында Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинде бирдиктүү жалпы багытты – саясатты иштеп чыгуу жана анын аткарылышын көзөмөлдөө милдети турат. Ошондой эле,

эң кыска мөөнөттө билим берүүнүн сапатына жана усулдук жактан камсыздоого өзгөчө көңүл бурула турган таптакыр жаңы билим берүүнү башкаруу системасы түзүлөт.

БИЛИМ БЕРҮҮНҮН МАЗМУНУН ЖАҢЫЛОО – КББА:

Кыргыз билим берүү академиясы мектептик билим берүүнүн мазмунун модернизациялайт. Мектептеги ар бир предмет боюнча методикалык бирикмелер түзүлөт, аларды райондогу жана шаардагы эң мыкты мугалимдер жетектешет. Кыргызстандын өзгөчөлөгүн эске алган, эң ийгиликтүү тажрыйбаларга таянган билим берүү модели жаралат, анда жылдык окуу жүктөмүнүн Көлөмү 884 саатты түзүп, мугалимдер интеллектке, тапкычтыкка жана көйгөйлөрдү чечүүгө басым жасаган методика жайылтылат.

КЕСИПТИК ӨНҮГҮҮНҮ МОДЕРНИЗАЦИЯЛОО:

Сапаттуу окутуунун кийинки эң маанилүү элементи – мугалимдердин системалуу кесиптик өнүгүүсү жана алардын квалификациялык деңгээлин жогорулатуу. Региондордо мугалимдердин квалификациясын жогорулатуу аймактык мамлекеттик университеттердин (Талас, Баткен, Ош, Жалал-Абад, Ысык-Көл жана Нарын мамлекеттик университеттери) базасында топтолот, аларга облустук деңгээлдеги квалификацияны жогорулатуу боюнча аймактык институттар кошулат.

Квалификацияны жогорулатуу үчүн ваучердик механизмди киргизүү жана атаандаштыкты өнүктүрүү үчүн билим берүү тармагындагы жеке провайдерлерди тартуу маанилүү чечим болуп калат. Бул багытта рыноктук билим берүү чөйрөсүн түзүү зарыл.

ЖАҢЫ МУУНДАГЫ МЕНЕДЖЕР-ЖЕТЕКЧИЛЕРДИ ТАНДОО

Жаңылануунун кийинки этабы билим берүү уюмдарын башкаруучу адамдардын кесипкөй командасын түзүү болуп саналат. Бала бакчалардын, мектептердин, кесиптик лицейлердин, колледждердин директорлорун тандоо конкурстук негизде жүргүзүлөт. Бул учурда адам фактору толугу менен жокко чыгарылат. Сынактын натыйжасы кырдаалдык тапшырмалар жана ыкчам чыгарып берүүчү компьютердик тест менен аныкталат. Бул жаңыланган кадрдык потенциалды дароо түзүүгө өбөлгө болот.

ЛИЦЕНЗИЯЛОО ЖАНА АКРЕДИТАЦИЯЛОО:

Кийинки маанилүү багыт – лицензиялоо жана аккредитациялоо системасын жаңылоо. Биз биринчи кезекте лицензия алуунун бюрократиялык бөлүгүн жөнөкөйлөштүрөбүз. Мисалы, имараттарды ижарага берүү мөөнөтү үч жылдан эки жылга чейин кыскарат, бул лицензияларды тезирээк берүүгө мүмкүндүк берет, анткени эки жылдык келишимдерди Мамлекеттик каттоо системасында каттоонун зарылчылыгы жок. Бул багытта лицензиялоонун жана аккредитациялоонун электрондук системасына толук өтүү камсыз кылынат.

Учурда коомчулукта көптөгөн суроолорду жаратып жаткан медициналык билим берүүнүн сапатын жогорулатуу үчүн медициналык адистиктерди ачууда өзүнүн (ижарага алынбаган) клиникалык базасынын болушу талап кылынат.

ЭФФЕКТИВДҮҮ БИЛИМ БЕРҮҮ СИСТЕМАСЫНА ӨТҮҮ

Жогорку айлык акы мектептерге адамдык потенциалы жогору, жаңычыл мугалимдердин келишин камсыз кылат. Билим берүү кызматкерлеринин эмгек акысын каржылоо жаңы моделге алмаштырылды (ставка).

Жаңы модель:

- кепилденген бөлүгү – эмгек стажы, класс жетекчилик жана дептерлерди текшерүү үчүн төлөмдөр;
- компенсация бөлүгү – STEM предметтер боюнча мугалимдерге кошумча төлөм, квалификациялык категориялар үчүн төлөмдөр жана бийик тоолуу аймактар үчүн жогорулатылган эмгек акы коэффициенттери;
- стимулдаштыруучу бөлүгү олимпиадалардын жыйынтыктарын камтыйт.

МЕКТЕПКЕ ЧЕЙИНКИ БИЛИМ БЕРҮҮ ҮЧҮН МИЛДЕТТЕР

Камтууну жогорулатуу максатында:

- мамлекеттик-жеке өнөктөштүк жана ваучердик механизмди киргизүү;
- 500 кыска мөөнөттүү бала бакчаларды ачуу;
- жеке тарбиячыларды сертификациялоо;
- бизнеске бала бакча куруу үчүн кредиттерди төмөн пайыздар менен берүү;
- көп кабаттуу үйлөрдү курууда 1-кабатында сөзсүз бала бакчаларды ачуу.

МЕКТЕПТЕГИ БИЛИМ БЕРҮҮ ҮЧҮН МИЛДЕТТЕР

Таланттуу мугалимдер таланттуу окуучуларды тарбиялайт!

Андыктан төмөнкүлөр мектепте билим берүү деңгээлинин негизги милдеттери деп аныкталды:

- «Кыргыз лицейи» аттуу президенттик инновациялык мектептерди ачуу;
- Чыгармачыл технологиялар борборун куруу;
- Мектептерди консорциумдарга бириктирүү;
- «Мугалимдер үйүн» куруу;
- Мамлекеттик-жеке өнөктөштүктүн негизинде мамлекеттик буйрутма форматында окуу китептерин басып чыгаруу;
- Коомдун аң-сезимин өзгөртүүчү мугалимдин жаңы маданий образын түзүү: Мугалим – улуттун ар-намысы, анын жүрүм-туруму, популярдуулугу бүткүл коомду тарбиялайт.
- Мектеп – маданий борбор, өнүгүүнүн локомотиви жана чыгармачыл коворкинг. Эң мыкты, тажрыйбалуу, кадыр-барктуу жана популярдуу мугалимдер өз сабактарын «Электрондук мектеп» платформасында беришет. «Электрондук мектеп» өзүнүн берүүлөрү менен санариптик контенттин борбору катары бүт өлкөнү камтыйт. “Электрондук мектеп” ден соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелген балдарга билим берүүгө жана мигранттардын балдарын окутууга мүмкүнчүлүктөрдү түзөт.

ЖАҢЫ МУУНДАГЫ МУГАЛИМ

Биз жаңы муундагы мугалимдердин когортасын түзүшүбүз керек. Мугалимдин жогорку эмгек акысы – жогорку кесиптик компетенттүүлүккө шайкеш болушу зарыл. Мугалимдерди көз карандысыз сертификациялоо, ЖРТ боюнча босого баллды көтөрүү, TALIS эл аралык окутуу жана үйрөнүү изилдөөсүн Кыргызстанга ылайыкташтыруу, ЖРТдан жогорку баллы менен педагогикалык багыттагы адистиктерге тапшырып, жакшы окуган студенттерге 1-курста 1000 сом, 2-курста 2000, 3-курста 3000 сом, 4-курста 4000

сом стипендия берүү – мына ушулардын бардыгы бизди бир максатка, мектептерди жогорку сапаттагы кадрлар менен камсыз кылууга, алып барат!

КЕСИПТИК ЛИЦЕЙЛЕР ҮЧҮН МИЛДЕТТЕР

- Кесиптер оптимизацияланып, окуу мөөнөтү кыскартылат;
- Окуу-өндүрүштүк комбинаттар өнүктүрүлөт;
- Дуалдык окутуу жана бүтүрүүчүлөрдү көз карандысыз сертификациялоо ишке ашырылат;
- Валидация – формалдуу эмес окутуунун натыйжаларын таануу киргизилет.

КОЛЛЕДЖДЕР ҮЧҮН МИЛДЕТТЕР

- Академиялык эркиндикке ээ болушат, дисциплиналардын 10 пайызын мамлекет, ал эми 90 пайызын колледждин өзү аныктайт;
- Университеттерге караштуу колледждер бириктирилет;
- Улуттук рейтинг түзүлөт;
- Көз карандысыз сертификация борборлорунун базасында бүтүрүүчүлөрдү сертификациялоо, ошондой эле өндүрүштө окутуу киргизилет.

ЖОГОРКУ ОКУУ ЖАЙЛАР ҮЧҮН МИЛДЕТТЕР

- Жогорку окуу жайларды өнүктүрүү багыттары – билим, илим, бизнес жана өндүрүш;
- 5 университетке өзгөчө статус берилет: алар экономикалык жана өндүрүштүк эркиндикке ээ болушат, стандарттарды, абитуриенттерди кабыл алуу эрежелерин өз алдынча бекитишет, филиалдарды жөнөкөйлөштүрүлгөн жол менен ачуу жана башкаруу системасын өз алдынча өзгөртө алышат;
- Төртүнчү муундагы университет: инновациялык долбоорлордун толук жашоо цикли «идея-продукт» ишке ашырылат;
- Жогорку окуу жайларды ирилештирүү – ресурстарды топтоо жүргүзүлөт;
- Бул иш 5 жыл ичинде Европа жана Борбор Азия өлкөлөрүнүн университеттеринин рейтингине кирүү максатында аткарылат.

ИЛИМ ТАРМАГЫ ҮЧҮН МИЛДЕТТЕР

Илимий-техникалык саясат:

- Илим системасын децентралдаштыруу;
- илимдин, инновациялардын жана өндүрүштүн синтези;
- илимди өлкөнүн экономикасынын талаптарына жана артыкчылыктуу багыттарына ылайыкташтыруу;
- жогорку окуу жайлардын жана илимий-изилдөө институттарынын бириккен аянтчаларынын базасында илимди өнүктүрүү;
- «Келечек» улуттук илимий-изилдөө борборун түзүү;

- Кыргыз Республикасынын Илимдер улуттук академиясынын базасында 5000 адис үчүн IT-парк түзүү.